

Світ допомагає відновлювати Україну

Волонтери передали допомогу п'яти громадам

У КВІТНІ волонтери благодійного фонду «Меморі86» доставили гуманітарну допомогу громадам Запорізької області: Комишуваській, Павлівській, Петро-Михайлівській, Матвіївській та Михайло-Лукашівській.

Порядившись із місцевими волонтерами, постільну білизну та посуд передали тим, хто цього найбільше потребує. Це й родини з дітками, й ті, хто облаштовує побут на новому місці, й місцеві жителі, що перебувають у скрутних обставинах.

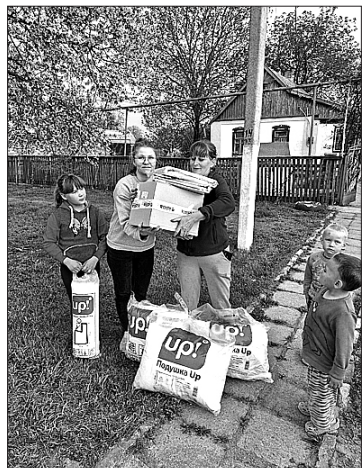
Подорожі БФ «Меморі86» до кожної громади – це вже звична дорога до своїх, бо волонтерська робота здружила її учасників. Ділимося ідеями та

Ліки від київських волонтерів отримали наші друзі

можливостями, передаємо те, що маємо, тим, хто потребує.

Інеса АТАМАНЧУК,
фото авторки
та учасників подій

Друга партія безпілотників від Широківської громади – для наших оборонців

ГРОМАДА вирішила виділити один мільйон гривень на закупівлю безпілотників для бійців однієї із бригад, що боронить нашу землю на Запорізькому напрямку. Нещодавно передали на фронт вже другу партію дронів.

“Чим більше коптерів – тим менше загарбників на нашій землі! Працюймо далі!”, – повідомили на сторінці Широківської територіальної громади у Facebook.

МИ – РАЗОМ!

50 українських дослідників отримають підтримку ЄС

ЄВРОКОМІСІЯ поповнила бюджет ініціативи MSCA4Ukraine, створеної для підтримки дослідників, які змушені покинути Україну, додатковими десяти-ма мільйонами євро.

Додаткове фінансування дозволить, як мінімум, 50-ти додатковим дослідникам, включаючи докторантів, які були змушені покинути Україну, безпечно продовжувати свою роботу над науково-дослідними проектами в університетах, компаніях, дослідницьких центрах та інших установах, що базуються в ЄС та країнах, які пов'язані з «Горизонт Європа». Це також дозволить дослідникам отримати доступ до навчання, навичок і можливостей розвитку кар'єри.

Відібрані дослідники зможуть розпочати новий проєкт або продовжити свою попередню роботу з будь-якої теми за своїм вибором, у тому числі з питань, безпосередньо пов'язаних із наданням допомоги Україні та її відновленню. Нинішні стипендіати MSCA4Ukraine беруть участь у таких темах, як розслідування воєнних злочинів в Україні або задоволення потреб психічного здоров'я українських жінок.

З моменту свого запуску програма стипендій MSCA4Ukraine підтримала 125 дослідників-переселенців з України, які навчаються та працюють у 21-й країні світу.

Громади отримали обладнання для переробки відходів руйнувань

ПРОГРАМА розвитку ООН [UNDP] в Україні, за фінансування Європейського Союзу [ЄС] та уряду Японії, оголосила передачу обладнання для управління відходами 19-ти громадам України.

Низку техніки отримають громади Київщини, Чернігівщини, Миколаївщини та Херсонщини, що стало однією з найбільших передач обладнання для управління побутовими відходами в історії України. Пакет допомоги містить 52 сміттєвози та 63 одиниці важкої техніки для розчищення завалів: самоскиди, гусеничні та колісні екскаватори, а також два типи навантажувачів.

Під час церемонії передачі обладнання делегати відвідали майданчик для управління відходами руйнувань у Бучанській громаді Київської області, який облаштували за підтримки UNDP та ЄС. Ініціатива спрямована на створення одного з перших в Україні майданчиків із переробки відходів руйнувань з повним циклом, який зможе опрацювати понад 75 тисяч кубічних метрів відходів, зібраних на тимчасовому місці зберігання відходів у Бучі. UNDP та ЄС надають стратегічну підтримку, експертизу, навчання працівників та постачання обладнання для сприяння цьому проєкту.

ЄІБ та Україна окреслили рамки зусиль з реконструкції

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ інвестиційний банк (ЄІБ) та уряд України домовилися про стратегічні рамки співпраці для підтримки зусиль України із реконструкції, відновлення та інтеграції до ЄС. Це посилене партнерство окреслює майбутні інвестиції у найважливіші ініціативи державного та приватного секторів, які підтримуватимуться коштами з Фонду ЄІБ EU for Ukraine та Українського Фонду [Ukraine Facility] від ЄС у розмірі 50-ти мільярдів євро.

Меморандум закликає до швидкого втілення поточних проєктів ЄІБ в Україні, на які у країні є доступ до 500 млн євро кредитних коштів ЄІБ та 60 млн євро грантових коштів ЄС у 2024 році.

Угода окреслює критичні проєкти державного сектору, такі як ремонт житла та громадських будівель, муніципальна інфраструктура, енергетика, автомобільні дороги, залізниця, охорона здоров'я та цивільний захист. На втілення цих проєктів ЄІБ готовий інвестувати щонайменше два мільярди євро, які будуть виділені з Українського Фонду [Ukraine Facility]. Меморандум також підкреслює збільшення підтримки ЄІБ приватному сектору.

Джерело: Представництво ЄС в Україні

НЕ ПРОГОВІТЕ!

У Туристичному інформаційному центрі – виставка світового рівня

ІСТОРІЯ фотоклубу «Запоріжжя» бере свій початок у 1963 році, коли троє ентузіастів – Роман Баран, Аркадій Конопліов і Олег Бурбовський, підхопивши загальносоюзний тренд, заснували спільноту фотомитців у нашому місті. Час показав: їхнє захоплення стало дещо більшим, ніж хобі. А саме організацією, яка за більше ніж 60 років існування збрала під своїм крилом понад 200 фотомитців, які впродовж цих років отримали десятки престижних нагород всеукраїнського та світового рівня.

У межах виставки представлені найвідоміші роботи запорізьких авторів – членів фотоклубу та Національної Співки фотохудожників України. Серед них: Олег Бурбовський, Олексій Красовський, Володимир Філонов, Євгеній Компанійченко, Валерій Кошеленко, Володимир Федоров, Тетяна Аверіна, Катерина Ключко, Сергій та Ігор Лаврови, інші відомі митці.

Наші фотографії в усі часи дуже круті, наполегливі й безстрашні

Фотографічний стаж Олега Бурбовського, одного з батьків-засновників фотоклубу, наближається до 70-ти років!

■ Виставка відкрита щодня з 9.00 до 18.00 і триватиме до 18 травня.

■ Вхід вільний.
Фото Дмитра СМОЛЬСЕНКА та Ігоря Лаврова та з відкритих Інтернет-джерел

Коваль, кравець, викритий російський шпигун

Важке, гостре лезо наслідків, що насуваються, вдарило по Кремлю. Їхні «піхотинці» були спіймані на гарячому в Німеччині та Польщі, а міжнародна допомога Україні знову зміцніла. Про це йдеться у черговому огляді Tinker, tailor, busted Russian spy [«Коваль, кравець, викритий російський шпигун»], зробленому експертами EUvsDisinfo.* Пропонуємо ознайомитися з перекладом головних тез матеріалу.

Заперечувати, відволікати і показувати пальцем

Як і у випадку з попередніми реакціями на міжнародну допомогу Україні, російські пропагандисти відреагували на фінансову допомогу США подвійним наративом - критикою та відкиданням. Це добре відображає постійні прокремлівські зусилля, спрямовані на спотворення громадського сприйняття підтримки України з боку Заходу. Така подвійність дезінформаційних повідомлень свідчить про явну спробу, поперше, зобразити Україну і Захід в очах міжнародної аудиторії як підбурювачів війни. По-друге, націлені на російську внутрішню аудиторію, ці наративи намагаються применшити вплив американської військової допомоги Україні. Кремль просуває ці твердження, намагаючись

підтримати бойовий дух у підготовці до мобілізації більшої кількості росіян на свою марну війну. Нарешті, російська пропаганда з усіх сил намагається вбити клин між українським народом та його партнерами. Кремлівські дезінформаційні агенти просувають брехливі наративи, стверджуючи, що українці є лише пішаками в руках їхніх західних прихильників. Окрім відвертих інсинуацій, такі заяви також намагаються заперечити будь-яку реальну здатність українців захищати свою країну.

Шпигун, і знову шпигун

Тим часом європейські служби безпеки не втрачають пильності щодо прихованих загроз з боку Росії. Протягом останніх тижнів у кількох європейських країнах було викрито російських шпигунів, які виношували плани

проведення диверсійних операцій і вбивств на території держав-членів ЄС. Зовсім недавно німецька влада заарештувала двох осіб німецько-російського походження за підозрою у шпигунстві на користь Росії. За повідомленнями ЗМІ, вони не лише збирали розвідувальну інформацію для своїх російських кураторів, але й розвідували об'єкти для диверсійних операцій. Їхньою очевидною метою було підірвати військову підтримку України. Тим часом, за допомогою українських спецслужб, польська влада заарештувала одну особу в Польщі. Окрім збору інформації для російських оперативників, поляк був причетний до ймовірної підготовки замаху на Президента України Володимира Зеленсько-го. Реакція Росії в інформаційному просторі на затримання на

Також на радарі EUvsDisinfo

Прокремлівські рупори намагаються знайти нові «виправдання» для незаконної війни, яку Росія веде проти України. Таким чином, уявна «денацифікація» слугує загальним виправданням для всіх звірств, які здійснюють російські збройні сили в Україні. Не маючи підстав для переможних репортажів з поля бою, російські збройні сили посилюють свої удари по об'єктах цивільної інфраструктури, таких як електростанції, та цивільному населенню.

Джерело та ілюстрація: EUvsDisinfo

*EUvsDisinfo – флагманський проект Оперативної робочої групи зі стратегічних комунікацій Європейської служби зовнішньополітичної діяльності. **Основною метою проекту EUvsDisinfo є підвищення рівня обізнаності громадськості щодо дезінформаційних операцій Кремля та розуміння нею таких операцій, а також надання громадянам у Європі та поза її межами допомоги у формуванні стійкості до маніпуляцій з боку джерел цифрової інформації та засобів масової інформації

Як росія інсценує атаки дронів на ЗАЕС

Дослідження британських аналітиків

GREENPEACE Німеччини опублікував нове дослідження аналітиків McKenzie Intelligence Services щодо заяв російського уряду про нібито українські атаки безпілотників на Запорізьку атомну електростанцію. Попередня оцінка, що базується на невеликій кількості публічно доступних знімків, полягає в тому, що безпілотники, ймовірно, були запущені поблизу ЗАЕС, а отже, з вірогідністю 55-75 відсотків могли прилетіти з території, окупованої росією. Що стосується пошкодження даху навчального центру, то у McKenzie не виключають, що ураження могло статися з повітря, але водночас аналітики повідомляють, що ці пошкодження могли статися в результаті

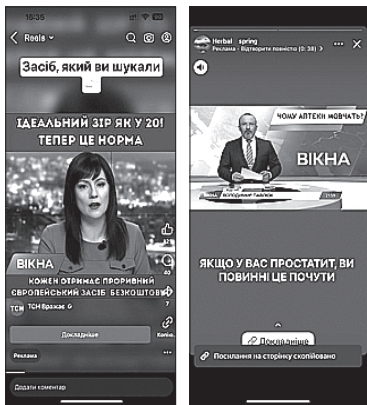
вибухівки, розміщеної на даху. У McKenzie зазначають, що російський уряд є експертом у тому, що називається маскуванням або обманом. Їм було б вигідно продемонструвати українську безвідповідальність щодо ядерної безпеки і чинити тиск на міжнародне співтовариство, аби воно наклало санкції на Україну. Це було б вигідно Росії. Маккензі робить висновок, що інцидент із дронами на ЗАЕС 7 квітня 2024 року «може бути операцією під чужим прапором». «Очевидно, що російський уряд і МАГАТЕ повинні розкрити набагато більше інформації, перш ніж можна буде зробити остаточний висновок. Але попередній аналіз доказів, проведений McKenzies, вказує на фейкові атаки,

здійснені на території, яка контролюється «Росатомом» і російськими збройними силами, – вважає фахівець з ядерної енергетики Greenpeace Німеччини Шон Берні. – У світлі інтенсивної глобальної комунікаційної кампанії, яку останніми тижнями проводить російський уряд, включаючи дипломатів та «Росатом», Greenpeace глибоко

стурбований, що російські звинувачення є нічим іншим, як збройною дезінформацією, покликаною відвернути увагу від єдиної реальної та зростаючої загрози для ЗАЕС, яка полягає у незаконній та небезпечній окупації збройними силами Росії та «Росатомом». Саме на цьому МАГАТЕ та Рада Безпеки повинні зосередитися сьогодні».

«Лікування гіпертонії» та «покращення зору»: рф запустила фейкову рекламу ліків

ВИКОРИСТОВУЮЧИ фейкову рекламу та підозрілі сайти з сумнівними розіграшами призів, зловмисники просять українців надати особисті дані, повідомив заступник директорки Центру демократії та верховенства права Ігор Розкладай.

У цій шахрайській схемі чітко простежується російський слід. «Зараз у рекламі крутиться відео з лікарем, який розказує про гіпертоніків. Проте є одне але. По-перше, губи лікаря чітко вказують на обробку штучним інтелектом. По-друге, відкриваємо посилання реклами і бачимо інтерв'ю з Леондієм Бокеріа [заступник секретаря громадської палати рф]. А інтерв'ю бере така собі Софіко Шеварнадзе [журналістка russia today]», – зазначив Розкладай.

Більшість сайтів, які поширюють брехливу рекламу, зареєстровано на дві особи, які, скоріш за все, є фейковими. Один з них – із омської області рф. Першочергово такі вкиди розраховані на людей похилого віку, тож попередьте про це старших родичів і поясніть їм, яку небезпеку несуть російські фейки.

ДО РЕЧІ

Абхазький мавпознавець теж поширює брехню про атомну

РОСІЯНИ знову взялися за ЗАЕС: атаки йдуть ледь не щодня, а 18 квітня взагалі були ледь не щохвилини.

Фронтвумен МЗС Захарова заявила про «шантаж з боку Заходу», а ТАСС паралельно «атакує українськими дронами тренажерний центр ЗАЕС».

Головним «атомним» спікером з боку рф, як зазначають у Центрі стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки, є Ренат Карчаа. Профільні російські сайти цього радника голови «Росатому» обережно [і навіть, здається, знущаючись] називають «політтехнологом, абхазьким та російським державним діячем». В інтерв'ю RT він заявив: «Ще влітку 2022 року Україна планувала створити осередок радіаційного зараження у ЗАЕС».

На просте запитання: «Навіщо українцям руйнувати власну АЕС, яка, нехай, тимчасово знаходиться на окупованій території? Щоби що?», – відповіді з боку абхазького політтехнолога – і від недавнього часу «депутата Запорізького парламенту» – немає.

Але чогось іншого від людини, яка у вересні 2022-го переконувала інспекторів МАГАТЕ, що «українська ракета здійснила повний поворот на 180 градусів перед ударом по ЗАЕС, тому здається, що її випустили з російської території», очікувати не варто.

НАСПРАВДІ, загальновідомо, що Карчаа, за спеціальністю, мавполог. Він очолював НДІ експериментальної приматології у Сухумі. У 90-х його звинуватили у продажу наукового архіву інституту, але він уникнув покарання. На початку нульових Карчаа спливав як голова представництва Мурманської області при федеральному уряді. У 2004-му збив на смерть підлітка під Псковом, але знову не потрапив

за ґрати. А за 10 років Карчаа вже був спостерігачем від ЦВК рф на виборах «президента» невизнаної Абхазії й до січня 2021-го навіть вважався його радником. У 2022-му опинився в «Росатомі».

Його головне завдання – розпускати фейки і «кошмарити» ситуацію навколо ЗАЕС, яку окупанти взяли в заручники. І своїм «політтехнологічним» шантажем цей абхазький мавпознавець повинен прищепити світу відчуття небезпеки ЗАЕС, що нібито походить від України. Але факт залишається фактом: до 4 березня 2022 року ЗАЕС переробляла виключно мирний український атом. А після – лише російський пропагандистський. Поки що просто пропагандистський.

Підготувала Олена АХІНЬКО

НАША ГАЗЕТА у 2021 році писала про учасниць громадської організації «Рада жінок-фермерів», яку 2010 року організувала Надія Петрівна Компанієць та керувала нею протягом наступних десяти років. З минулого року в організації, яка нині називається «Рада жінок-фермерок», головує Ольга Заставська.

Зроблене добро – як кола по воді, захоплює людей навкруги

НА ПОЧАТКУ війни громадська організація «Рада жінок-фермерок» опинилась в окупації, але членкині знайшли сили виїхати, оновитися та знову порунили у роботу. Проекти, програми, гуманітарні та економічні, реальна допомога усім, хто прагне до розвитку попри війну.

Розмова із **Ольгою Заставською, головою ГО «Рада жінок-фермерок»**, стосувалась Програми підтримки сільського господарства України*, що реалізується завдяки фінансуванню Фонду Говарда Г.Баффета. І не тільки цієї обнадійливої стратегії на майбутнє. Згадали вже й недавнє пережите.

– Офіс нашої організації був у Токмаці, – розповідає Ольга Заставська. – Було обладнання, потрібне для роботи. Але вивезти все до Запоріжжя не змогли. Нам вдалося врятувати головне – нашу команду, ядро, яке втілювало наші проекти...

Дівчата виїжджали наприкінці березня-квітня 2022 року. Були дуже розгублені, не знали, що робити далі... Єдине, що нас рятувало в той час, – ми почали волонтерити. Тоді, як пам'ятаєте, виїжджав Маріуполь, це було страшно... І ми рятувалися тим, що надавали допомогу їм та іншим біженцям. Трохи згодом

почали запроваджували гуманітарні проекти, як-от, проект «Борщ». За його програмою селям надавали посадкові матеріали. Ми роздали 15 тисяч наборів. А коли із Харківської області виїжджали домогосподарства, рятуючись від окупації, вони вивезли звідти посадковий матеріал суниці садової. І ми її розподілили... Тоді ми ще могли передати розсаду на окуповану територію Запорізької області нашим дівчатам, які залишилися вдома...

Був реалізований проект за підтримки голландського благодійного фонду – ми отримували та роздавали великі посадкові набори. Отримали дві тони картоплі – еліта, посадкова, з маркою еко, 400 кг посадкової цибулі, а також високопрофесійне, якісне насіння моркви, буряка, капусти...

І в цьому році програма має продовження. Ще за підтримки нашої організації одна із членкинь написала проект «Сила жінок», у межах якого отримала кошти на придбання ручного обладнання. Було куплено 210 наборів [сапка, граблі, лопата...] та передано людям, щоб вони мали можливість вирощувати овочі на своїх присадибних ділянках.

– **Чому, як ви думаете, центром локації був Токмак?**

Пам'ятаю зі своїх краєзнавчих подорожей, що Токмак був центром виробництва сільськогосподарської техніки ще з XIX сторіччя. Добру колекцію мав фермер Микола Яременко у Владівці, де був у нього музей...

– Оскільки наша організація до 2023 року охоплювала виключно Запорізьку область, місто Токмак був обраний центром. Бо географічно Токмак знаходиться чи не посередині Запорізької області, на перетині усіх маршрутів. Було дуже зручно туди доїжджати з Якимівського, Мелітопольського, Михайлівського та Василівського районів, а також із Приморського, Бердянського, де жили та працювали багато наших членкинь. А, по-друге, неподалік Токмака жила засновниця нашої організації, пані Надія Компанієць. Була вона з 1994 року головою фермерського сімейного господарства «Надія» – добре розумілася у цій справі. Вона померла 2020-го, це була трагедія... Пані Надія – неймовірна жінка, мала дуже високий професіоналізм саме як організатор, як громадський діяч. Вона згуртувала навколо себе жінок, надихнула їх на самореалізацію.

У вересні 2023-го ми перереєструвалися, адаптували назву нашої організації під українську фонетику, було змінено керівництво, правління, внесені зміни до статуту, які надають більше можливості для підтримки мешканців сільських територій. Продовжуючи діяльність, найголовнішим

завданням ГО «Рада жінок-фермерок» бачимо об'єднання маленьких бізнесів, особливо жіночих.

– **Жінка на селі – непомітна трудівниця, якщо згадати наших матусь, бабусь...**

– Завдяки роботі нашої організації, проектам, які втілювалися за підтримки донорів, партнерів, жінки в себе повірили. Бо якщо порівняти, як жінки у сільській місцевості ставилися до бізнесу, до себе, як вони себе сприймали ще на початку 2000-х, – це небо і земля.

Якщо казати відверто, сільська територія – здебільшого патріархальне середовище, де вважалося, що жіночі справи – дітей виховувати, город вести та їсти готувати. Ставлення до жінок завжди було таким на сільських територіях. Це в місті жінка може бути директоркою, інженеркою, юристкою... а в сільській місцевості – її місце на кухні. Та завдяки тим активностям, які провадила наша організація, дуже змінилося ставлення жінок до самих себе. І жінки змінилися за цей час неймовірно.

– **Та й волонтерська діяльність, як приклад – БФ «Меморі86», який нас і познайомив, має сильну жіночу складову...**

– Воно так сталося ще й тому, що останні десять років громадський сектор дуже активно працював над тим, щоб жінки почали себе відстоювати, по-іншому себе сприймати. Ну, жінки й почали себе реалізувати. Бо, давайте говорити відверто, за офіційною статистикою, більшість

мешканців України, у відсотковому відношенні, навіть до війни, становлять саме жінки. І на сьогоднішній день ситуація, на жаль, ще критичніша.

– **Тож, ми є, і нас багато.**

– Але ж подивіться: принаймні до середини XX сторіччя хто був у владі? Самі чоловіки. Це вже після того, як була встановлена певна квота на жіноче представництво у партіях, фракціях, почали з'являтися жінки у владі. У нашому регіоні це трапилось і завдяки підтримці нашої організації: ми надихали жінок. Ми з ними розмовляли, ми їм доводили: якщо ви хочете щось змінити у своїх громадах, йдіть у владу. Це потрібно. І багато жінок добулись до наших закликів, і у 2014-му трошки, а у 2019 році активніше пішли до влади, стали депутатами сільських рад – і завдяки цьому отримали можливість щось змінювати у своїх громадах. Я так скажу: де більше жінок у депутатських корпусах сільських рад, там краща обстановка у соціальній сфері. Бо все ж таки жінка буде акцентувати свою увагу, зусилля на соціальній галузі. Тому що це – діти, це облаштування садочків, вулиць, освітлення, і це нормально для жінок. Чоловіки зазвичай обирають глобальніші проекти. А жінки більш приземлені, думають про те, щоб вже сьогодні краще стало жити. І так покроково йдуть. А результат від того, що жінки пішли до влади, відчувається у зручності життя...

Інеса АТАМАНЧУК

*ПРОГРАМА MERCY CORPS спрямована на те, щоб допомогти постраждалим областям України, надати поштовх на відновлення та розбудову. Велика кількість людей сільськогосподарських професій і багато бізнесів, покинувши усталене життя, розпочинає все спочатку. Програма ж спрямована на підтримку сільськогосподарської та переробної діяльності ВПО, місцевого населення, а також зареєстрованого бізнесу (ФОПів, сімейних господарств, фермерських, ТОВ, ПП, сільськогосподарських кооперативів тощо).

Навчитися, скласти команду – і повернутися

Євросоюз допоміг облаштувати освітній центр для молоді, яка відновлюватиме рідний край після деокупації

У Запоріжжі відкрився Молодіжний центр People.UA. Це простір для спілкування, розвитку, саморозвитку та втілення ідей молодих людей, які вимушені були евакуюватися з тимчасово окупованих територій Запорізької області.

Голова Запорізької обласної державної адміністрації Іван Федоров наголосив, що такі ініціативи важливі для молоді з ТОТ: «Саме ті люди, що приходитимуть до цього центру, будуть відновлювати життя, коли наші героїчні військові деокупають території. Тому треба об'єднувати їх та готувати до цієї вкрай важливої роботи».

«Люди хочуть збиратися разом, аби вирішити проблеми»

Ініціатива впроваджується активістами ГО «People.UA» за сприяння Програми розвитку ООН [UNDP] в Україні, за фінансової підтримки Європейського Союзу, наданої в межах проекту «EU4Recovery – Розширення можливостей громадян в Україні».

Як розповідає **головна кура-**

торка проекту, керівниця компоненти «Громадська безпека та відновлення» ПРООН в Україні

Федеріка Діспенца, із Запорізькою областю ця потужна міжнародна організація працювала і до початку повномасштабного вторгнення. Мала позитивний досвід роботи із сімома громадами [більшість із них зараз, на жаль, тимчасово окуповані]. «Скрізь ми намагалися підтримати створення майданчиків для спілкування, обговорення проблем, які турбують мешканців. Щоби вони могли спільно вирішувати ці проблеми. Безпека, інклюзія, залученість – ці проблеми об'єднують людей, які насправді хочуть збиратися разом, щоби їх вирішити», – сказала пані Діспенца.

Теперішній проект допомоги у створенні Молодіжного центру People.UA був обраний для втілення на конкурсній основі. Його підтримали, бо він змістовний і цікавий.

Чинники підтримки: партнерство та результат

Ще одним чинником, який сприяв підтримці, є синергія, і

в даному випадку громадська ініціатива спиралася на партнерство із місцевою владою.

Голова Запорізької обласної військової адміністрації Іван Федоров підкреслив, що синергія, коли гілки влади працюють в одному напрямку, – потужна річ. На цьому шляху існують окремі перепони, але їх можна спільно подолати, бо благами від реалізації подібних проектів будуть користуватися усі мешканці.

«Окрім синергії, важливо і те, як проект реалізується. Усі, хто відповідав за реалізацію проекту, мають величезний досвід. Починаючи з 2015 року, ми розуміли, що наш стратегічний партнер – це міжнародні організації. І потрібно – довго, складно, тернисто, покроково – але вибудовувати

прозорі стосунки і досягати результату. Цей проект ми розпочали майже півроку тому, а сьогодні отримали результат. І всі стали бенефіціарами цього успіху, кожна людина в нашому регіоні».

Допомогти не відчувати себе покинутими

Деталіями засад функціонування Молодіжного центру People.UA поділилася його керівниця **Альона Кузнецова**. «Первинно ми орієнтувалися на молодь з числа ВПО, але сюди може прийти кожен бажаючий. І вже приходить і запорізька молодь, їм цікаво, зручно, ми відкриті

і раді будь-кому. Комунікація і спілкування – це нам дуже необхідно. Спочатку було кілька років карантинів, потім релокація, і наша молодь втратила можливість спілкуватися. Он-лайн – це чудово, але цього не вистачає. Навіть ті молоді люди, які знаходяться в інших містах чи за кордоном, виходять на зв'язок, беруть участь у наших заходах, бо там інші спільноти, і соціалізуватися чи адаптуватися досить важко. Тепер ми маємо можливість допомогти їм відчувати себе не покинутими».

За дуже орієнтовними даними, зокрема, з Мелітопольщини евакуювалося близько 80-ти відсотків молоді, у Запоріжжі знаходиться приблизно половина.

Хто повернеться додому після деокупації? Важко сказати. «Відверто, якийсь процент залишиться на новому місці. Молодь взагалі мобільна, це нормально. Але саме активні молоді люди, що з нами працюють, повернуться точно, бо це їхня мета: навчитися, скласти команду і налагодити роботу, щоб допомогти відновленню та відбудові нашого краю. Це їхня мета», – впевнена Альона Кузнецова.

Ганна ЧУПРИНА, фото авторки Закінчення – на 5-й стор.

Востаннє в мирний час у Новомиколаївці я була в грудні 2020 року. Тоді селище переживало не найкращі часи – через пандемію коронавірусу. Люди скаржилися на жорсткі обмежувальні заходи. Зокрема, протягом кількох місяців не працював ринок, закривалися перукарні, кафе тощо. У цей же період було проведено й адміністративну реорганізацію –

Новомиколаївський район ліквідували, приєднавши його до Запорізького. Проте місцеві жителі оптимізму не втрачали, і на вулицях, напередодні новорічних свят, було велелюдно й гамірно... І ось я знову в Новомиколаївці. Тільки зараз, після понад двох років повномасштабної війни, ті давні проблеми, пов'язані з локдауном і необхідністю постійно носити захисні маски, виглядали такими далекими і незначними.

ТОЧКА НА КАРТІ ОБЛАСТІ

Як війна змінила життя Новомиколаївської громади

Високі ціни, переселенці та гуманітарка

Змінилася сама атмосфера і настрої у селищі. Я майже не бачила усміхнених облич, не чула дитячого сміху. На вулиці взагалі не було помітно молоді та всюдисущої дитвори. Траплялися переважно літні люди. Більшість із них були зосереджені «в собі» і неохоче йшли на контакт. Частіше відмахувалися і мовчки поспішали далі. Але з деякими все ж вдалося поспілкуватися.

Людмилу Миколаївну я зустріла біля продуктової крамниці. Вона розповіла, що до повномасштабного російського вторгнення постійно проживала в селі Берестове [12 км від адмінцентру Новомиколаївської громади] – там у неї свій будинок. Але потім переїхала в Новомиколаївку, в дім дочки.

– Донька моя виїхала в Польщу до сина, мого онука. У нього там сім'я, він у Польщі вже сім років живе, – каже пенсіонерка. – А я тимчасово мешкаю в доньчиному будинку. У моєму власному в Берестові зараз проживають переселенці з Гуляйполя. У нас узагалі дуже багато переселенців, а найбільше з Оріхова та Гуляйполя, які постійно бомблять росіяни.

За словами Людмили Іванівни, у їхній громаді, незважаючи на війну, немає проблем із комунальними послугами – водою, газом, електроенергією. Дефіциту продуктів також немає – у магазинах усього вистачає. Проблема лише в тому, що ціни постійно зростають.

– Усе стало дуже дорого, – нарікає моя співрозмовниця. – А підсобного господарства в мене майже ніякого. Раніше я і свиней, і корову тримала. Але зараз корми дуже дорогі, та й вік у мене вже не маленький. Тому тримаю тільки курей. Щоправда, спасибі владі та волонтерам, нам постійно привозять гуманітарну допомогу. І не тільки продукти харчування, а й різні гігієнічні засоби, інші товари. Донька також допомагає – оплачує комунальні послуги, а то на свою пенсію я б не потягнула такі витрати. Загалом нічого, живемо. Головне, щоб росіян скоріше вигнали. А то скільки вже війна горя принесла, скільки близьких розлучила. У мене теж два племінники на фронті – Саша і Валера. Дай Боже, щоб живі залишилися і з перемогою повернулися...

Загалом майже всі жителі Новомиколаївки, з ким вдалося поспілкуватися, говорили, що вже більш-менш пристосувалися

до умов воєнного стану: живуть тихо, з дому виходять лише за потреби [«На щастя, прильотів практично не було, хоча ворожі ракети над селищем бачимо часто. І від цього дуже тривожно і лячно...»]. А скаржаться тільки на високі ціни в магазинах...

Війна перевернула життя багатьох жителів громади. Хтось виїхав із селища подаль від лінії бойових дій. Хтось, навпаки, пішов на фронт воювати.

За словами місцевої жительки Світлани, частина молоді виїхала з Новомиколаївки ще до війни. А зараз і поготів. Але ось її онук залишився. Він служить у поліції, тож і підтримка, і захист є.

Не виїхав із селища і Богдан. Він студент Національного університету «Запорізька політехніка». Зараз навчається дистанційно. І допомагає сімейному бізнесу – від початку повномасштабної війни працює в магазині своїх батьків. За цей час колектив співробітників крамниці також поповнився переселенцями – з Оріхова та Гуляйполя.

– У нас у селищі відносно тихо, навколо гримить, а тут ще нічого. Але все одно війна зовсім поруч, і рівень психологічної напруги дуже високий, – каже Богдан.

Батько Богдана, Віталій, служить у ЗСУ. Хоча міг залишитися вдома, оскільки в сім'ї, крім старшого сина-студента, ще двоє молодших дітей – школярів.

Чотири місяці Віталій був «на нулі», воював на Оріхівському напрямку. Але потім у нього різко погіршилося здоров'я. Після лікування залишився в ЗСУ, але вже не на лінії фронту. Принаймні поки що. А з бізнесом тепер допомагають родичі та старший син.

«Долаємо нові виклики, віримо в ЗСУ»

Голова Новомиколаївської громади Сергій Шамайда розповів «МИГу», як вони долають виклики в умовах воєнного стану:

– Після початку повномасштабного вторгнення частина мешканців, перш за все з дітьми, виїхали. Але не так багато. Проте ми прийняли вимушених біженців. Загалом у нас зареєстровано 2500 ВПО. Більшість із них влаштувалися по приватних сільських домівках. Але є також і гуртожиток, ще з 2014 року, приблизно на 54 родини...

Усі комунальні служби в нас працюють безперебійно. Є вода та газопостачання. Крім того, завдяки американським партнерам, встановили сучасну станцію очистки води. Щоденно ми безкоштовно розвозимо мешканцям чисту питну воду. Є захисні споруди, пункти незламності. Також, із міркувань безпеки, вночі вимикаємо усе зовнішнє освітлення.

Крім того, завдяки нашим партнерам, волонтерам та Червоному Хресту, регулярно видаємо гуманітарну допомогу – переважно пенсіонерам, людям з інвалідністю, багатодітним сім'ям тощо. До двох тисяч наборів щомісяця.

Війна взагалі додала дуже багато нових викликів. У нас край сільськогосподарський. Аграрії засівають землі попри всі негаразди. Проте значно ускладнилася логістика та умови для нормальної реалізації продукції.

Надзвичайно складно також стало наповнювати місцевий бюджет. Громада залишилась без частини податків. Грошей мало, тому набагато менше можливостей займатися благоустроєм, ремонтом, будівництвом.

Проте підприємства все ж таки працюють. Наприклад, Новомиколаївський молокозавод, смачну продукцію якого добре знають у нашому регіоні. Він і податки своєчасно платить, і не має заборгованості по зарплаті.

Молокозавод: обсяги виробництва впали, але підприємство працює...

Одним із найстаріших і стабільних підприємств Новомиколаївки є місцевий молокозавод. Головна його перевага в тому, що тут, як і 30 років тому, виробляють продукцію найвищої якості за тими самими ДСТУ, згідно з якими вся «молочка» робиться виключно з натуральної сировини, без хімії та консервантів. Хоча саме із сировиною, точніше, її нестачею, найчастіше виникають проблеми. Свого молочного стада у заводу немає, молоко для переробки завжди скуповували у жителів Новомиколаївського, Вільнянського, Оріхівського та Гуляйпільського районів. Проте ще до війни обсяги надходжень молока від населення скоротилися. А з початком повномасштабного вторгнення ситуація лише погіршилася.

– Частина нашої сировинної бази перебуває під тимчасовою окупацією або в зоні постійних обстрілів ворога, – каже незмінний директор підприємства Микола Павелко. – Хтось із колишніх постачальників виїхав, хтось відмовився від утримання корів. Тож сировини стало надходити менше і обсяги виробництва знизилися. Особливо в зимовий період, коли надої традиційно падають. Так, якщо влітку працювали у дві зміни і повний тиждень, то взимку – в одну зміну і через день. Але ми не зупинилися і продовжуємо випускати продукцію високої якості.

Коне завод під ворожими обстрілами

Візитною карткою Новомиколаївської громади також багато десятиліть був Запорізький кінний завод №86 [створений у 1945 році], центральна садиба якого розташована в селі Трудовому. Господарство спеціалізується на вирощуванні чистокровних племінних рисаків. А також займається розвитком тваринництва та зерновими культурами. Однак в останні десять років підприємство, яке увійшло до ДП «Конярство України», стало занепадати. Тут постійно змінювалися керівники, з'явилися величезні борги, зокрема, із зарплати. І у підсумку було відкрито справу про банкрутство.

Проте завод встояв і продовжив роботу навіть в умовах воєнного стану, під ворожими обстрілами. Найсильніший обстріл був наприкінці 2022 року. Тоді росіяни вдарили по заводу ракетами С-300. За словами директора підприємства Михайла Сича, снаряди впали за кілька метрів від стаєнь, вибуховою хвилею вибило кілька вікон, на стінах з'явилися тріщини. Тварини дуже злякалися, але загалом не постраждали.

Восени минулого року внаслідок обстрілів було зруйноване сховище для кормів. Але самі корми вдалося врятувати від вогню, коні теж уціліли.

– Зараз у нас тут 240 коней, – каже Михайло Сич. – І ще 30 відправили в Одесу. Ми щороку три молодняк відправляємо. Там при іподромі є наші працівники, вони тренують коней, які потім беруть участь у перегонах.

За словами директора, хоча справу про банкрутство досі не закрито, завод поступово долає кризу. Працівники знову вчасно отримують зарплату, з боргами майже розрахувалися. Кормів для коней заготовили достатньо.

– Окрім розведення елітних коней, ми також вирощуємо зерно і розвиваємо тваринництво, – зазначає керівник конезаводу. – Зокрема, поглов'я свиней за останній час збільшили з 600 до 1300 голів. Загалом, працюємо і віримо, що після закінчення війни наш завод зможе повернути свою колишню славу, а наші рисаків завоюють ще не один приз у найпрестижніших змаганнях.

Фото Світлани ШКАРУПИ

Навчитися, скласти команду – і повернутися

Закінчення. Початок – на 3-й стор.

Молодь має щось робити для молоді

Пані Альона розповіла також, що перед написанням заявки було проведено соціологічне дослідження, де були запитання, що необхідно зробити і у який спосіб. І вже на основі побажань була розроблена концепція.

Головний принцип роботи центру – молодь щось має робити для молоді. І вже є певні результати, коли активні молоді люди, які щось вміють робити і бажають цим поділитися, організовують для своїх однолітків тренінги, семінари, навчання. *“Я вважаю, це досить крутий результат, і якщо ми будемо продовжувати – а ми продовжуватимемо, бо це є мета нашого проекту, – то отримаємо свідомих громадян, які докладуться до відновлення нашої країни”*.

Центр відкрито з 10.00 до 20.00 щоденно. Тут є коворкінг, два музичні класи, приміщення для занять і тренінговий кабінет, де можна працювати вузьким колом і нікому не заважати. Передбачена кухня – гарна річ, на яку був запит. *“Якщо молодь може зробити собі кави під час роботи, то це вже душевний комфорт, коли можна відчувати себе вільно, як вдома...”* – каже Альона Кузнецова.

Міжнародні партнери чекають на наступні креативи

У центрі працюють четверо співробітників і велика кількість волонтерів. Є перелік певних заходів, які організовуються. Наймолодшим [від 12-ти років] пропонуються спілкування й розважальні заходи. Старшим школярам і студентам – тренінги, навчання, тобто інструменти, які їм потрібні для майбутнього. А для молодих людей у віці від 21-го до 35-ти років створені умови для самоосвіти і пропонуються інструменти, які зараз допомагають їм у роботі, або для набуття знань і навичок, що прислужаться їм для реалізації в іншій сфері.

Новий центр вже оцінили його перші відвідувачі – студенти мелітопольських вишів.

“Я в захваті. Тут є те, що я шукала – взаємодія та комунікація. Я знайшла потрібних людей – однодумців, з якими зараз працюю в команді. Центр дає мені можливість самовираження – тут я організовую заняття гуртків, які подобаються як мені, так і іншим студентам”, – ділиться Анастасія.

У центрі працює «Школа волонтерства», буде курс дизайну, SMM і проектного менеджменту. І усе, що забажають впровадити молоді люди.

“Це початок життя цього центру. Майбутнє залежить від тих людей, хто буде тут працювати. Ми готові до подальшої співпраці, але все залежить від їхньої енергії та ініціативи. Ми очікуємо креативів та цікавих ідей”, – запевнила пані Федеріка Діспенца. І додала, що програма підтримує також інклюзивні, адаптаційні, інтеграційні, ветеранські проекти: “Усі наші конкурси відкриті, і будь-хто може податися. Єдине, що заявки мають відповідати певним ідеям й оцінюватимуться на сталість, ефективність і вплив на життя громади”.

Тож громадські діячі Запорізької області у партнерстві з владою мають усі шанси скористатися відкритими можливостями міжнародної підтримки цих напрямків.

Очікуємо на продовження!

Ганна ЧУПРИНА

ЗНАЙ НАШИХ!

Запорізький край у писанці

ГРОМАДСЬКА організація «Запорізькі Берегині» підготувала до Великодня-2024 новий вишиваний проєкт – «Запорізький край у писанці», у якому взяли участь майстрині-берегині Лариса Середа, Людмила Гармаш, Тетяна Дем'янова, Віра Лобач, Анна Мартенс, Тетяна Соловйова. Загалом до свята було створено понад 130 авторських писанок, 23 з них присвячені окупованим містам і селищам області та тим, де зараз відбуваються запеклі бої.

За словами керівниці організації та знаної волонтерки Олени Шевчук, вперше вони створили вишивані писанки до Великодня 2022 року, майже відразу після початку повномасштабної війни в Україні. Тоді берегині подарували свої витвори пораненим бійцям, які лікувалися у запорізькому госпіталі, та медперсоналу. Наступного року майстрині вишили ще понад сто писанок, та прикрасили ними Великодні дерева, встановлені у Санктуарії Бога Отця Милосердного, у Вірменській апостольській церкві та у головному управлінні ДСНС в Запорізькій області. Також декорували святкову арку у Запорізькому Кафедральному Соборі Святої трійці.

Цього року «Запорізькі Берегині», за підтримки департаменту культури і туризму міськради, вирішили розширити свій великодній проєкт та зробити його більш масовим і публічним. Тому напередодні свят провели виставку авторських вишиваних оберегів в одній з бібліотек міста, а потім встановили в центрі Запоріжжя символічне дерево життя і теж прикрасили його своїми авторськими унікальними писанками.

– Частину наших робіт присвячено тим територіям, які перебувають під постійними ворожими обстрілами, та тимчасово окупованим містам і селам Запорізького краю, – каже Олена. – Бо віримо, що всі вони обов'язково будуть звільнені від окупантів, ми все відновимо та відбудуємо.

На кожній такій писанці – символіка міста, але не пряма, а закодована в авторському баченні самих майстринь.

Людмила Гармаш, яка створила до проєкту понад 50 писанок, зауважила, що її творчі задумки спрямовувалися власними емоціями та асоціаціями.

– Наприклад, ця писанка символізує Вільнянськ, – каже вона. – На ній зображена вишиванка хлопчика. Ще 2022 року ворожа ракета влучила у Вільнянський пологовий будинок, внаслідок чого загинув новонароджений малюк. Цього не можна ні пробачити, ні забути. Я захотіла для Вільнянська відтворити дитячу вишиванку – і зробити таку писанку, яка б захищала усіх дітей цього міста. А з іншого боку оберегу, цитуючи Тараса Шевченка, написала: *“І буде син, і буде мати, і будуть люди на землі”*.

Ще одна писанка присвячена Гуляйполю – рідному місту Людмили Гармаш, де вона народилася та виросла. Тому їй особливо боляче дивитися, як його руйнує ворог. Ця писанка – проєкція найсвітліших дитячих спогадів авторки. Тут вишиті зелені поля, річка Гайчур, кукурудза на бабусиному городі, квітучі маки та мальви. І надпис: *“Земля Гуляйполя – це слава і воля, зранена, але не скорена”*.

Нещадно обстрілюють та руйнують на Запорізькій землі також Оріхів – місто, яке асоціюється у майстрині із міцним горішком. Тому й вишита гілочка з горіхами. Його б'ють, по ньому ракети запускають, а він стоїть.

Дуже цікава писанка присвячена тимчасово окупованому селищу Веселе. Бо окремі картинки складаються в усміщене лице. Є така версія, що назва селища походить ще з чумацьких часів. Тут по дорозі у Крим зупинялися чумаки. Їх завжди гарно зустрічали, пригощали та веселили, тому вони і стали називати селище «Веселе». Зараз там панують окупанти, тож не до веселощів. Але його, як і всі землі Запоріжжя, обов'язково визволять наші воїни.

Тетяна Соловйова створила писанки, присвячені тимчасово окупованому Енергодару [сама вона, до речі, працює в «Запоріжжяобленерго»], Михайлівці, Кирилівці тощо. Усі роботи виконані у старовинній техніці Листва. Наприклад, саме лише дерево життя на писанці «Кирилівка» створено з використанням 16-ти відтінків синього кольору.

Серед робіт знаної запорізької вишивальниці Лариси Середи – одразу три великих писанки тимчасово окупованих міст півдня Запорізької області – Мелітополя, Бердянська та Приморська. І відповідні дуже яскраві символи на них: стигла черешня, азовська рибка бичок-годувальник та неперевершений за красою світанок над морем.

На презентацію проєкту, який проходив у Центрі солідарності журналістів, Лариса прийшла не сама, а з донечкою Олею. Дівчинка дуже виразно прочитала для присутніх нарис та вірші на тему «Що таке мир», які вони написали разом із мамою.

Ще одна майстриня та волонтерка Анна Мартенс створила цілий кошик писанок – вдень плела маскувальні сітки, а ввечері вишивала. В її роботах – традиційні українські сюжети: квітуха верба, крашанки, дерево життя тощо.

У колекції вишиваних писанок є також 20 робіт запорізької волонтерки Віри Лобач. Окрім захоплення вишиванням, Віра допомагає ЗСУ – готує майже щодня пиріжки та інші смаколики для наших воїнів, ремонтує та шиє амуніцію, зокрема, чохла для ПЗРК «Стінгер» та «Ігла».

У великодній програмі «Запорізьких Берегинь» заплановано й відвідування Запорізького перинатального центру. Майстрині будуть дарувати свої обереги мамам новонароджених малюків – як символ того, що Україна живе і продовжується в наших дітях.

Світлана ШКАРУПА,
фото авторки
та з відкритих
Інтернет-джерел

Закон «Про упаковку та відходи упаковки»: що очікує запоріжців

Згідно з опитуванням, яке провів Київський міжнародний інститут соціології, понад 82 відсотки українців вважають, що майбутнє України як процвітаючої вільної країни залежить від того, чи вона стане членом Європейського Союзу. На цьому шляху, навіть в умовах воєнного стану, дуже важливою є подальша адаптація національного законодавства до правових стандартів ЕС. Цей процес став ще важливішим після того, як наприкінці другого року повномасштабної російсько-української війни Європейська Рада дала згоду розпочати перемовини про вступ України до ЄС. Новий закон Про упаковку та відходи упаковки – ще одна цеглинка на цьому шляху. Відповідний законопроект був схвалений Урядом та зареєстрований у Верховній Раді в кінці минулого року. Фахівці Держекоінспекції Південного округу пояснили «МИГ», які зміни нас очікують після того, як закон набуде чинності.

Нове слово в управлінні відходами

Найголовніше полягає в тому, що цей документ запроваджує норми щодо мінімальних цільових показників з ресайклінгу [багаторазове використання ресурсів за рахунок повної переробки відходів від стану сировини до стану готового продукту] відходів упаковки.

Закон є складовою загальної реформи управління відходами в Україні. Його реалізація дозволить покрити всю країну системою роздільного збирання упаковки та відновлення цих відходів, а отже перейти до економіки замкненого циклу. Відтак мільйони тонн

ресурсоцінних матеріалів, таких як папір, картон, пластик, скло, метали, деревина, не захоплюватимуться на полігонах, а отримуватимуть «друге життя». Вони ставатимуть сировиною для виготовлення нових виробів.

Як зазначив міністр захисту довкілля та природних ресурсів Руслан Стрілець, розширена відповідальність виробника вже понад 30 років доводить свою ефективність у країнах Європейського Союзу. Україна на сьогодні – єдина країна у Європі, де такий підхід не впроваджений. При цьому, відходи упаковки складають від третини до майже половини побутових відходів, які продукують українці. І ці відходи опиняються на звалищах. Рухаючись до ЄС, впроваджуючи принципи Європейського зеленого курсу та стаючи на шлях побудови економіки замкненого циклу, маємо виправляти ситуацію. За різними експертними оцінками, підкреслив міністр, систему розширеної відповідальності виробника цілком можливо повністю «поставити на рейки» за п'ять-сім років.

Новий закон визначає правові, економічні та організаційні засади у сфері управління упаковкою та відходами упаковки для зменшення їхнього негативного впливу на здоров'я людей та довкілля, а також регламентує поняття розширеної відповідальності виробника.

Суть розширеної відповідальності виробника в тому, що саме той, хто виробив упаковку та продукцію в ній, має забезпечити її приймання, роздільне збирання, сортування, підготовку до повторного використання та відновлення. Тобто цей обов'язок переходить від держави до виробника продукції. А, отже, за такі відходи українці більше не платитимуть.

Щоб виробникам було легше справитися з цим завданням, передбачено створення організацій розширеної відповідальності виробника [ОРВВ]. У законопроекті визначено, як вони мають працювати та яких правил дотримуватися.

Впровадження розширеної відповідальності стимулюватиме виробників створювати необхідну інфраструктуру для збирання, сортування та обробки відповідних відходів, а також змінювати підходи до виробництва упаковки – щоб її можна було відновити та використати повторно.

У документі окреслено нові вимоги до упаковки для зменшення рівня небезпечних речовин в ній, а також для можливості її подальшого рециклінгу. Передбачено обов'язкове маркування упаковки, встановлені мінімальні цільові показники рециклінгу, які щороку мають виконувати виробники тощо.

Щодо упаковки, яку збиратимуть та перероблятимуть ОРВВ: це не лише звичні для всіх паперові чи пластикові пакети, харчова плівка чи алюмінієва фольга. Законопроект передбачає розширену відповідальність виробника також, наприклад, для коробки під солодошці та коробок для сірників, «тимчасових» горщиків для квітів, в яких їх продають та перевозять, і навіть, для вішалок, що продаються разом з одягом. Частиною упаковки вважатиметься і щіточка для туші, що є частиною кришки контейнера тощо.

Сортування відходів у Запоріжжі

Нагадаю, що в Запоріжжі було кілька спроб масово впровадити роздільний збір побутових відходів. Свого часу в окремих житлових кварталах навіть встановили спеціальні металеві

скляні пляшки, полістиленові пакети тощо.

На сьогодні роздільний збір і сортування сміття в нашому місті повністю віддані на відкуп приватній ініціативі. Але той же проект «Кольорові відра», як і можливість встановлення

контейнери для роздільного збору паперу, скла, пластику та «всього іншого». Але якось не пішло. Ці контейнери протрималися дуже недовго, і незабаром роздільне збирання сміття на рівні міського виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів [«Вельтум-Запоріжжя»] припинилося.

Слід також сказати, що 2009 року в Запоріжжі, на полігоні ТПВ-1 у Шевченківському районі, було побудовано сміттесортувальну лінію. Потужність підприємства давали змогу переробляти близько 110-ти тисяч тон сміття на рік. Згідно з технологією, на сортувальній лінії від побутових відходів і органічного сміття мала відділятися вторинна сировина: скло, метал, папір, пластик, поліетилен, картонна упаковка Тетра Пак. Однак на проектну потужність сортувальна лінія так і не вийшла. Ба більше, з кожним роком обсяги сортування тільки падали. Частіше підприємство зовсім простоювало, а якщо і працювало, то максимум на 15 відсотків потужності.

Одна з головних причин – відсутність організованого роздільного збору сміття на первинному етапі.

Натомість кількість стихійних сміттєзвалищ зростала. Нерідко відходи запоріжці викидали просто в річку.

Протягом багатьох років екоактивісти перед початком пляжного сезону на Дніпрі проводили «водні» суботники. І щоразу водолази діставали з дна тонни сміття – переважно пластикові пляшки, скло і металеві бляшанки.

Уже минулого року після підризу росіянами Каховської ГЕС запорізькі екоактивісти прибрали обмілілу берегову лінію Дніпра на острові Хортиця – завдовжки близько одного кілометра і завширшки 30 метрів. І з цієї відносно невеликої ділянки вивезли вісім кубометрів сміття – зокрема, шини, пластикові і

контейнерів в одному з великих супермаркетів з обміном зданого на бали в програмі лояльності, прижилися лише частково і дуже обмежено. Причин тому багато, але найголовніша – фінансова.

Так, проект «Кольорові відра» передбачав маркування ємностей [найпоширенішою формою були звичайні картонні баки] відповідно до міжнародних правил [контейнер для паперу позначався блакитним кольором, для пластику – жовтим, для скла – зеленим, а фіолетовим – для решти відходів: консервної банки, тетрапаку, деревини, тканини]. Учасники стартапу безкоштовно розміщували контейнери у запорізьких освітніх закладах та співпрацювали з окремими бізнес-компаніями.

Станом на 2018 рік їхні відра були встановлені вже у 60-ти навчальних закладах та 60-ти офісах і підприємствах. Але для приватних домоволодінь умови були дещо іншими – і саме вони зробили проект нежиттєздатним для широких мас.

Тому налагодити повноцінний роздільний збір сміття не вдалося. А після початку повномасштабної війни, коли навчання стало переважно дистанційним, а приватний бізнес в багатьох випадках скоротився, клієнтів залишилося зовсім небагато.

Працює в Запоріжжі також приватна компанія з вивезення сміття «Гранік». Вона встановлює контейнери як для побутових відходів, так і для вторинної сировини. Але за останні два роки кількість клієнтів компанії теж суттєво зменшилася.

Тож маємо надію, що новий закон «Про упаковку та відходи упаковки» допоможе знайти необхідні інвестиції та більш конструктивно налагодити систему роздільного збирання відходів у нашому місті.

Фото **Світлани ШКАРУПИ** та з відкритих джерел

ПОБУВАВШИ у ветеринарній клініці «Добродій», де, крім домашніх котів та собак, лікують безпритульних тварин, тепер заглядаю на сторінку притулку «Шанс» у Facebook. По-перше, шукаю тварин, яких побачила у «Добродії» – прооперованих та пролікованих на реабілітації. По-друге, цікавлюсь, чи знайшлася їм родина.

Тваринами-безхатченками опікується тимчасовий притулок-перетримка «Шанс». А клініки «Добродій» на лівому березі Запоріжжя та BEST на правому за можливості надають медичну допомогу. Та треба ж не лише врятувати тваринку, а знайти для псика чи кицьки дім...

Цим займаються волонтери «Шансу» та численні підписники сторінок притулку у соцмережах. Допомагають благодійники, які передають пелюшки, корм, ліки.

ХВОСТАТИЙ ВАРТОВИЙ

Нацгвардійці врятували чотирилапого бойового побратима

НАЦГВАРДІЙЦІ запорізької бригади «Хортиця» врятували собаку Чіню, поранену під час прильоту. Повне ім'я чотирилапого побратима нацгвардійців – Чінгіс, проте воїни кличуть його лагідно Чіня.

Понад рік тому собака прибився до підрозділу. Спочатку ставився до людей з пересторогою, але згодом влився у колектив. Тепер несе чергування разом із хлопцями, і навіть попереджає їх про «прильоти»: якимось чином відчуваючи небезпеку – починає вити, гавкати та ховатися.

Становище тварин віддзеркалює людське життя та людські характери.

Коли у березні 2022-го налякані люди штурмували на вокзалі Запоріжжя І евакуаційні потяги, вони тягли з собою псиків та котів. Та місця знайшли не всім. Декілька тваринок вешталися неподалік вокзалу, поступово втрачаючи охайний вигляд... і життя. А хтось у той самий час підбирав нещасних хвостатих та намагався прилаштувати – хоча б у притулок.

Та більшість везуть своїх улюбленців із небезпечного рідного міста, з-під обстрілів. Бачила родину, що не розлучаються із котиком – це гуляйпільці Стеценки. Знаю жінку з Пологівського району, яка всюди ходить із собачкою на возику, бо та від жаху перенесла інсульт і втратила здатність ходити.

З НАМИ ПОРУЧ

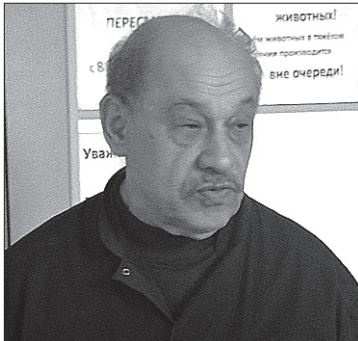
Шанс бути людяним та врятувати життя тваринки

Про порятунок собак та котів у нелюдських умовах війни

«Шанс» опікується псиками та котами і з передової. Військові жаліють тварин, цінують їхню відданість та тепло, не кидають напризволяще, везуть у відпустки, лікують. Потім хтось забирає назад, на фронт, а хтось передає своїм родинам.

– Робота «Шансу» – це абсолютне волонтерство, – каже одна з координаторок притулку, Галина. – Ми вдячні, що лікарі приймають наших тварин. У нас взаємна довіра у всіх сенсах, включаючи професійний, і матеріальний аспект, із клініками «Добродій» та BEST.

Тут добре лікують та доглядають тварин. Тільки майже загоєні рани можуть нині показати, з яким боєм допомогли впоратись лікарі собаці чи коту.

Питаю у хірурга «Добродія» Аркадія Миколайовича, чи розуміють волохаті пацієнти, що він їм допомагає?

– Ні, не завжди, – терпляче пояснює лікар. – Бо ж болить. Нині дуже багато собак з передка, з нульовки, контужених...

– Чи поновлюється психіка тварин?

– Ну... – замислюється лікар. – На 99 відсотків. Люди реабілітуються, на жаль, важче.

– Кожній тварині ми хочемо знайти родину, – каже Галина. – Це головна мета. Бо переважна більшість тварин, про яких іде мова на сторінці «Шансу» – це безпритульні тварини, що живуть просто неба, знайдені на вулиці, у підвалах... Тож після лікування

Дівчинка у ковпачку перенесла хірургічну операцію добре, буде ходити

ми шукаємо або перетримку, або родину.

Галина так і прийшла до «Шансу», бо сама колись підбрала собаку.

– Спочатку думала, «потеряшка». Шукала старих хазяїв – думала, що її загубили. Потім зрозуміла, що цуценя викинули. Мені дали контакти групи «Шанс» у соцмережі. І, зрозуміло, що нікуди я цю собачку не віддала, вона була першою.

Тепер Галина має тепле домашнє товариство: три собаки та чотири коти.

– А у пана Аркадія?

– І коти, і собаки. Коли одного береш, вже не можеш зупинитися.

– А чим відрізняється хвостатий пацієнт від людини?

– Безумовною вдячністю, – впевнено кажуть лікарі.

І ми сміємося з нашої людської самокритичності.

Інеса АТАМАНЧУК,
фото авторки
та Сергія КОЛУПОВА

Цей песик ще слабкий після пережитого

У Бердянську через дії окупантів гинуть дельфіни

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ Telegram-канал «Бердянськ Сьогодні», бердянці надіслали журналістам фото викинутого на узбережжя дельфіна. Схоже, що це азовка. Цей вид дельфінів занесений до Червоної книги України.

На жаль, такі випадки останнім часом не рідкість, бо через рух російських кораблів та дію локаторів в Азовському морі постійно гинуть дельфіни.

З початком російського вторгнення в Україну на узбережжі Чорного та Азовського морів у різних місцях фіксують мертвих дельфінів, проте оцінити весь масштаб трагедії дуже складно, оскільки через воєнні дії екологи не можуть досліджувати все узбережжя.

«...у воєнному березні 2024 року вже загинуло багато дельфінів у бухтах Севастополя і їх викидало

на різні береги окупованого Криму. Серед виявлених були і контужені тварини з симптомами ураження сонарами. Причому, багато серед загинув, дельфіни – виду білобочка. ...Така жаклива ситуація з дельфінами тільки за березень воєнного року є підтвердженням того факту, що активність ворожих сонарів субмарин і надводних човнів у тій частині Чорного моря, яка біля Криму, про що ми писали нещодавно, так і біля Новоросійська, Сочі – є головним фактором продовження загибелі рідкісних чорноморських китоподібних. Військовий флот РФ зосереджений у тих водах і постійно чатує, використовуючи сонарі пристрої, які вбивають морських ссавців. Раніше, до початку війни, викиди дельфінів на берег у березні були дуже рідкісним явищем. А зараз, під час війни і впливу військового фактору росіян, які напали на Україну, за нашими оцінками, реальна кількість загинув у 2024 році складає вже декілька тисяч тварин, з урахуванням того факту, що море викидає тільки п'ять відсотків загинув тіл», – описував ситуацію доктор біологічних наук, професор, науковий журналіст та один з керівників Національного природного парку «Тузлівські лимани» еколог Іван Русев.

Останні оголошені вченими дані були про загибель більше 50-ти тисяч дельфінів.

ВИПРОБУВАНО НА СОБІ

Як подолати занепад духу ножицями й писачком

ПІСЛЯ безсонних ночей, коли годинами сидиш у коридорі, перечікуючи повітряні тривоги, та напружених днів, коли серце болить, не в змозі спокійно сприймати повідомлення про наслідки обстрілів, так хочеться отримати хоча б душевну розраду. І це можливо! Зокрема, на «Творчих вихідних» у Запорізькому обласному художньому музеї.

Проект для бажаючих поринути особисто в образотворче мистецтво започаткувала минулої осені очільниця музею Інґа Янкович. Відтоді всі бажаючі спробували себе в акварелі, малюванні акриловими фарбами, за зразками і з натури. А перед Великоднем пані Інґа дала святкові майстер-класи – зі створення витинанок та писанкарства.

Ніколи не думала, що з простого паперу можна створити стільки образів – пташок, квітів, не кажучи вже про орнаментовані ножицями яйця. Хоча одразу відверто скажу, що я зупинилася на найпростішому.

А створення писанки... Миючи вдома сире біле яйце [пані

Інґа просила не нехтувати цією підготовкою], посміхалася: ну, яка з мене писанкарка? Кілька разів прочитала опис процесу, та так і не втямила, що й до чого.

Виявилось, що це просто якась магія навпіл з медитацією. Зігріти в долоні яйце...

Розжарити на вогнику свічки писачком...

Занурити його в розплавлений парафін...

Повести писачок вгору, до наміченої точки...

Потім ще і ще: розжарювання – занурення – малювання...

Тоді недовга перерва на читання «Отче наш» [саме стільки часу потрібно, аби фарба «вхопилася» довкола першого парафінового узору], і процес повторюється...

Ці, на перший погляд, монотонні рухи напрочуд заспокоюють.

Увага концентрується на долоні, з якої яйце мріє вистрибнути за першої можливості, та на пальцях, які за кілька хвилин починають тремтіти, і лінія замість прямої чогось виходить кривенька. Та якимось паралельним чином починає працювати уява: де має бути квітка, де трикутник і якого кольору наприкінці має стати стебельце?

А тоді ще треба майже готову писанку прилаштувати до свічки так, аби вогник лише плавив парафін, а не лишав плям кіптяви на вивільнених білих, жовтих, помаранчевих лініях.

У результаті: хай недосконала, та створена власноруч писанка; зачарування, як з одного зразка може вийти 15 різних оригінальних витворів; відновлення нервової системи.

Дякую пані Інзі та співробітницям музею, які завжди радо нас зустрічають [а потім ще й миють пензлики та збирають мокрі серветки].

Дякую ЗСУ за захист! Дякую колежанкам, з якими ділимо цілющу силу мистецтва! Долучайтеся!

Про кожні наступні «Творчі вихідні» Запорізький художній музей повідомляє на своїй сторінці у Facebook.

Ганна ЧУПРИНА,
фото авторки

Про Кішку, яка пройшла двісті кілометрів, наздоганяючи свою сім'ю

ІСТОРІЮ про біженку від війни – від будь-якої війни, бо це завжди горе, розповіли дорослі студійці театру «СВІЯ». У цьому театрі не буває неактуальних п'єс. Потрапляючи до творчої зацікавленості живого та рухливого колективу, тексти оживають та набувають сучасності, доповнюються емоціями, які ми переживаємо кожну мить.

Така і ця маленька історія, про наполегливу Кицю [її грає актриса з ніком «Троянда». Та очі не квіткові, вони віддано котячі, а волохата спідничка – як котячий животик, який гладили теплі руки... Та де ж вони?]. «Це історія, можливо, з іншої війни... Та війна не закінчується. Коти губляться», – говорить **режисер вистави, директор театру Світлана Ємець**.

...Люди у розпачі від того, що вони не можуть обійняти рідне створіння, і від того, що відчувають відповідальність за свою кицю. А вона ж відчуває відповідальність за свою сім'ю. Кицька постійно розмірковує, що сталося, та розуміє: її просто забули, поспіхом тікаючи від обстрілів – ну, як тато іноді забував удома гаманець. Та на неї ж чекають!.. Бо тільки з нею дома був лад та завжди було молоко. А тато говорить, що тільки те молоко може його втішити зранку.

І Кицька, долаючи кордони, домовляючись із Псом, наздоганяє родину. Бо це ж її сім'я! «Виховати людей під себе – це непросто... Краще я пошукаю своїх!»

Для цього взаємного пошуку і газета стала у нагоді...

Наприкінці травня власний цикл вистав про наших улюбленців можна буде побачити на сцені театру «СВІЯ». Чекайте на анонси.

Інеса АТАМАНЧУК,
фото Миколи БАРИШЕВА

Гончарний круг зачаровує, глина надихає

ТВОРЧІ СТУДІЇ з вивчення основ кераміки були організовані у Запорізькій дитячій художній школі для дорослих. За три місяці першого набору півтора-два десятки охочих до творчості і самопізнання людей ліпили під керівництвом майстрині Лариси Жолудь свищики та янголів і запропоновані для вивчення сюжети. Однак чи не кожен учень із

подивом бачив, що ліпить щось не те, що завдано, а те, що самому хотілося зробити із пухкої глини. Чи писика замість свищика, чи слона, чи омріяну квітку, чи чайник з дірками замість... риби... Мабуть, оці дитячі «недоліплені» мрії народились у дорослих людей, підхоплені та підтримані добрим поглядом

та вчасною порадою Лариси Віталівни, викладача скульптури і кераміки ЗДХШ, спеціаліста вищої категорії, доброї та уважної до кожного учня. Між тим ще однією нагодою скористалися під час студій усі бажаючі – піти в учні гончара Олександра Жолудя, званого скульптора, викладача-методиста художки.

Скільки всього наліплено за ці три місяці! Оцінити кількість та якість можна на виставці, яка розпочинається 4 травня, напередодні Великодня. Та неможливо переоцінити отриману творчу сміливість, відчуття слухняного матеріалу, свободу від того, що ти вмієш показати те, що підказує уява...

До дорослої експозиції, яку можна побачити в Галереї

юних ЗДХШ, додається ще одна – величезний спадок робіт учнів родини Жолудів, що накопичився за десятиліття викладацької роботи. Ці роботи, які своїм

Уроки кераміки для дорослих повертають у дитинство

розмаїттям дають уяву про можливості мистецтва кераміки, беруть участь у благодійному аукціоні. Згодом розповімо, на які корисні справи використані кошти.

А уроки кераміки можуть отримати й нові учні. Ще на два місяці подовжено студії для дорослих, і триватимуть вони до закінчення навчального року у школі, до кінця червня.

■ У програмі занять:
✓ опанування процесу кераміки під наглядом кваліфікаційної майстрині – Лариси Жолудь;
✓ усі необхідні матеріали [ємності, інструменти, прилади];
✓ сертифікат про успішне завершення навчання.

■ Розклад занять: щосуботи, з 16.00 до 17.30.

Інеса АТАМАНЧУК,
фото Миколи БАРИШЕВА

Генеральний директор Геннадій ДЕРИБАС

ГАЗЕТА «МИГ»
Виходить з 12 листопада 1939 р.
[до 1 січня 1991 р. –
«Комсомолец Запоріжжя»].
Засновник і видавець:
ТОВ «Газета «МИГ»

приймальня: (061) 787-52-11;
служба розповсюдження: (061) 787-51-41;
E mail редакції: postmaster@mig.com.ua Web-сторінка: www. mig.com.ua
Рекламна служба газети «МИГ»: (067) 610-64-24, 787-51-99, 787-50-44,
rs@mig.com.ua, reklama@mig.com.ua

Редакція виплачує гонорари лише за замовлені матеріали.

НАША АДРЕСА: м. Запоріжжя, пр. Соборний, 152, 5-й поверх.
Зупинка міського транспорту: «Площа Пушкіна».
Адреса для кореспонденції: а/с 8030, м. Запоріжжя, 69095.
Газета виходить раз на тиждень щочетверга. Обсяг 2 д.а.
Друк офсетний. Індекс 61098. Тираж 15000 прим.
Газета зареєстрована в Південно-Східному міжрегіональному
управлінні Міністерства юстиції [м.Дніпро] 31.03.2020.
Свідцтво ДП №1327-602-ПР.
Зам. № 2400108

Публікації під рубриками: ©, АКТУАЛЬНО,БІЗНЕС-РАКУРС, ПРЕС-ФАКТ, ПІДНЕ УВАГИ, ПОЛІТАРЕНА – можуть друкуватися на правах реклами та не є думкою редакції.

Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за підбір і точність наведених фактів і цитат, економіко-статистичних даних, власних імен, географічних назв та інших відомостей, а також за розголошення даних, які не належать до відкритих публікацій. Редакція може публікувати статті в порядку обговорення, не поділяючи точку зору автора. Відповідальність за достовірність реклами несуть рекламодавці. Використання матеріалів, опублікованих на сторінках газети та сайту «МИГ», можливе лише за згодою редакції.
Листування з читачами – тільки на сторінках газети. Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються. В опублікованих програмах телепередач можливі зміни.
Співробітники «МИГ» – гуманісти. Якщо ви знайшли в номері нашої газети помилки та неточності, сприймайте, будь ласка, це правильно: є люди, для яких пошук друкарських помилок – велике задоволення. І лишати їх цього – не гуманно.

Дякуємо, що ви нас читали!

Номер
підписано до друку
1.05.24
об 11.00.

Кольороподіл і друк
ТОВ «Український Друк».
м. Запоріжжя